Ч. 201. Чернівцї, четвер 12. (23.) вересня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин.
Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

З житя нашої суспільности.

III.

П. Борковский тужить за часами перед новою ерою і радить завернути на давний шлях. Тодї, каже, ми робили культурну роботу і спускали ся лише на власні сили. Але поправдї за тими часами нема найменшої причини тужити. Ми тодї робили культурну роботу, бо то було наше одиноке поле, на котрім могли робити, а не спускати ся на чужу поміч тому, бо тодї було нам зовсїм неможливо оперувати чужими силами на нашу користь. Тодї не було великих полїтиків, бо не було великої полїтики. А саме около 1890-го року склала ся важна подія в нашім народї, що народовцї виступили вперше на арену полїтичну. Сам виступ кождої партиї на тій аренї має то до себе, що носить в собі вже зародки розкладу і смерти. Партия починає числити ся з обставинами, аби осягнути дещо, придумує на то відповідні до хвилї способи, котрі одним подобають ся, а другим нї; повстають вдоволені і невдоволені — і в результатї мусить настати розлом. (Се бачимо вже й на радикальній партиї, відколи має своїх послів в радї державній: др. Яросевич пристає до социял-демократів; др. Франко пише в Житю і Слові против социял-демократів; а др. Окуневский ходить собі своїми манївцями.)

В той сам час около 1890 року наш давний подїл на партиї національні став тратити своє значінє, а виступили партиї суспільні, з одного боку радикали, з другого боку клерикали-консерватисти. Не втаємничена в справу і не привчена полїтично маса взяла нараз участь велику участь в полїтицї, чи то посилаючи сотки адрес довіря п. Романчукови за нову еру, чи то протестуючи грімко против неї. Се був елементарний випадок і ми его вже не завернемо, анї самі на давний шлях не зійдемо. Се були тяжкі родини суспільних партий в нашім народї; се ми в той спосіб одягали свої партиї в европейску одежу. А раз оно стало ся, то вже й не відстане ся, як бачимо з ходу наших справ за остатних вісїм лїт. І нема причини бажати собі, аби в нас вернули ся давні часи і не було так, як в иньших народів. Мають они свої ріжнородні социяльні партиї, то мусимо мати і ми. Нехай наше духовеньство і як протестує против Католицкого Союза, оно скорше чи пізнїйше опинить ся в нїм; бідний мужик туди не пристане, тілько до мужицкої партиї. Се зовсїм природний обяв і розвій. Витворює ся сьвідоміcть клясова, отже мусять витворювати ся і партиї клясові. А там, де они творять ся, там без розтїчи не обійти ся. Розтїч — се роздїл. Рух суспільних розтїкає ся кількома руслами — в тім нїчо дивного і злого.

*

Иньша річ, чому у нас є роз'ярене, чому ми дивимо ся вовками на себе. Одну причину того подає і сам п. Борковский, хоч односторонно. Він каже: По новій ері „одні пішли до лїса, другі до біса. Мало того: ті, що пішли до біса, ходять крутими, тайними стежками; нїхто не знає гаразд, куди вони простують; через те нїхто їм не вірить, всякий дивить ся на них вовком. Вони-ж самі мають для тих невірних не слово щирого, дружного поясненя, котрим може би — хто знає! — і навернути їх могли до себе, а тілько неясні теориї, доґмати і менторский глум. За тим вже йде і роз'ярене.“ — Се так піє ся на адресу п. Барвіньского, Руслана і кат. Союза. А теория, яку-б то придумали ті, що пішли до біса, а на яку п. Б. не годить ся, є та, що нарід може користати з з рівноправности лише в міру своєї культурної сили.

І на тих, що пішла до біса і на згадану теорию, дивить ся п. Б. односторонно. Бо поправдї, не лиш ті, що пішли до біса, але й ті, що пішли до лїса і цїлу масу повели за собою, ходять часто крутими, тайними стежками; нїхто не знає гаразд, куди н. пр. простують консолїдатори з Дїла і Галичанина або чому п. Романчук не слухав ухвал Народної Ради. Ті люди не мають тепер нїякої провідної ідеї, мають лише жаль до Поляків і правительства — і більш нїчого. І вірити їм зовсїм нема більшої причини, як тим, що „пішли до біса.“

А що-до згаданої теориї про рівноправність, то хоч право є для всїх, але нїчого не зробиш з фактом, що кождий нарід о стілько користає з рівноправности, о скілько може. Говорити, що „не повинно бути нїяких перешкід“ — се проста утопія і більш нїчого. Порівнане нашого

4)

Некультурна.

новеля

Ольги Кобилянської.

(Дальше.)

— Ходить, як година по людях! — каже Ґаврісан, що не радо пускав мене від себе. — То тут, то там, не загріває місця нїгде!

— Загрію місце там, де менї захоче ся, кому що до мене? — кажу.

— А як трафиш зле?

— Не трафлю зле. Голови в бесагах не ношу, щоб не знала, що роблю. Не злюблю, верну назад.

— Вже лїпше брати Ілию (чабаниска того)! — сварить Ґаврісаниха. — Хоть парубок як медвідь тай здатний до всего, а то — бойко!

— Або я йду за него? — кажу їй. От — іду!

Ґаврісан сплюнув. — Тьфу! — каже — дївка здуріла.

— І не страшно тобі, моя?

— Чого? Сьвіт Божий, а не его.

Не страшно менї. Чому не йти? гадаю собі. Піду тай подивлю ся на дудяну*), і так ще там не була. Там сидить пан Куба. Може дасть другу люльку; а тютюну певно що дасть! А у него не лишу ся як не схочу. А він що хвиля питає: „Ідеш вже, Параско? Ходи, роботу покинув“.

І пішли ми.

Як минали ми гору, де пасли ся вівцї пана Куби тай Ґаврісана, грав чабаниско в трембіту. Грав таку тугу, що — ей Боже! Дивлю ся на гору — і не забуду его.

Стоїть медведиско з чорним патлатим волосем своїм — округ него вівцї білі і чорні дрібніють з трави... стоїть сам один тай плаче в трембіту... Грав, доки нас видів — а як зійшли з его очий — як погнав голосом почерез гори „у-х!...“ аж в серцю відбило ся. Тілько і видїла я его.

— Що се? — питає Юрий, тай дивить ся боком.

— Се чабан за Параскою! — каже его товариш. — Злюбив еї.

— Чому-ж ти за него не пішла? — звернув ся відтак хутко до мене, а на Юрія кривить лицем.

— Банно вам? — кажу.

*) місто.

— Ящірко!...

— Не мала волї до него!

І йшли ми.

Я йшла за ними, як слїпий за видющим. Ідемо.. они оба наперед, а я ззаду за ними. Слухаю, а они кажуть по волоски, аби я не розуміла, а я розуміла все — привчила ся з чабаном, лиш не вміла говорити, — кажуть: „Ведїм еї верхами та вузинами, а не дорогою, щоби не втїкла назад...“ А я підняла добре голову — тай стрілила округ себе очима. „Гай, гай!“ — погадала — я не слїпа, а ноги мої не пара вашим. Не схочу лишити ся — найду собі спряток! — І запамятала собі добре, куди мене вели...

В вечер прийшли ми до дудяни, і до одної хати. Тут розпрощав ся з нами товариш і пішов далї. Юрій отвирає хату.

— Так ми не йдемо до пана Куби? — питаю.

— Чого до него? Ти гадаєш — каже він — я привів тебе для пана Куби? Я знаю, що він того хотїв, але я не хочу. Найде собі другу наймичку, не журись!

— А менї що за него журити ся? — відповідаю — тай лиш згадала люльку... був би дав! Відтак каже: „Тепер ми вже дома. Ґаздуй

народу з голодною дитиною, котрій старі не хотять дати їсти, також нікого не переконає. Коли в політиці сентиментів нема а нарід ще дитина, то з дитиною ніхто не числить ся; коли-ж нарід не дитина жебруща, котра плаче: „дайте їсти!“ — а дозрілий мужчина, то єму радше годить ся сказати: „Іди, зароби собі!“ Так коли хто вмовляє в нарід, що ось то: „ти пожди, поки не буде ніяких перешкід, тобі все належить ся,“ — то тим нічого доброго не осягне. Провідники народні не сьміють такими теориями обдурювати нарід!

*

Прич ни розяреня в самім народї треба глядати в єго величезній поверхновости при осуді суспільних справ. Нарід не підготовлений до розуміня їх. Він без потреби і причини роз'ярює ся. Згодившись на те, що партиї мусять бути, ніхто не стане жадати, щоб всї були або урядовці, або опозицийники, або радикали. Длячого ту має бути роз'ярене?

Хочуть опозиціоністи робити о власних силах: робіть! хто вас спиняє? З того лиш користь може бути, навіть для тих, що ходять до біса і не спускають ся на власні сили. Чого тут гнївати ся на тих, що шукають посторонної помочи? Найдуть они ту поміч і подадуть народови — добре! Не найдуть — чорт їх побери! Ми-ж робимо о власних силах! — Се-ж здоровий розум так радить — і тут нїчого гнївати ся!

Так, — але здорового розуму у галицкої рускої інтелїґенциї не найти! Як завдала собі одно питане, чому А. і Б. і В. і Г. шукають посторонної помочи, коли їй то не подобає ся, так уже на иньші питаня єї голови не стає. І на тамте не находить розумної відповіди і иньших питань не бачить. Всї, що здоровими очима дивлять ся на теперішний рух галицко-рускої інтелїґенциї, описують єго як хоровитий обяв любовний, що звів до купи народовця з кацапом; у взаїмних обіймах они вже й самі себе забули.

*

І нїчо дивного! Хто-ж та наша інтелїґенция? Се люди по селах. У Москалїв були осьвічені люди, що ходили в народ; а у нас ті осьвічені люди раді-нераді таки по селах між народом сидять. Село-ж своїми обставинами нищить всяку інтелїґентну силу, як се доказують російскі народники, (Енґельгарт, Осадчий) і як се ми бачимо на наших сьвящениках. Сьвященик не є свобідний чоловік; він передовсїм господар, а потім сьвященик. Господарство — то єго перша журба, а селяни — друга. Без осьвіченого товариства, без книжок, без театру, без образів, музики, без розумних розривок — він тратить зчасом до всего того розуміне, коли мав яке; остає ся єму одна часопись, що лучить єго з культурним сьвітом, і має заступити єму все те, що має чоловік з великого міста на кождім кроцї за дешеві гропі. Коли-ж та часопись ведена зле (бо нераз трудно вести добре, або таки з наміром видає ся єї з вузеньким сьвітоглядом), то тодї виховує ся цїла громада людий з таким же самим вузким сьвітоглядом. Тому то ми й приписуємо таке велике значіне часописям у нас і винуємо їх за зле виховане публики і за розярене.

Міскої інтелїґенциї ми маємо за мало, щоб она могла рішати справи народні, — і звідси такі невідрадні відносини. Заходить отже потреба виховувати сїльску публику інтелїґентну. Але тут уже сходить справа на те, що маємо жадати від суспільного діятеля - і які доконче потрібні услївя для суспільної діяльности. На сї питаня ми відповімо словами Н. Кареєва з єго книжки: „Мысли о сущности общественной дѣятельности.“ Іде о то, чого має ся жадати на приклад від пп. Романчука, Барвіньского і Яросевича, а що повинна сама суспільність дати, аби їх діяльність була успішна.

Не йде о то, як п. Б. думає, щоби політики позбути ся (того *Буковина* нїколи не казала); — іде о то, як витворити такі відносини, щоби і з політики був хосен, бо тепер єго занадто мало відповідно до зужитих на ню сил.

Пусті підозріня.

Хронїка пожарів збільшує ся в послїднім часї скоро. Спочатку надійшла вість, що в Рус-Монастирі погорів жид-пахтяр, котрий що року горить там, де бере поле в аренду. На се вказувала праса зовсїм недвозначно. Тепер же надходять з рускої части краю вісти о пожарах, що наступають один по другім. І так погорів передовсїм фільварок Мортка Корна у Веренчанцї, потім фільварок Мерзовичів в Шубранци, стирти збіжа в Шипинцях, де є пахтярем знов Мортко Корн; опісля збіже Лазара Пассакаса у Витилівцї, а сеї недїлї знов стирти збіжа Мортка Корна в Лужанах. Щось тей Мортко Корн занадто часто горить...

З нагоди тих пожарів заговорила черновецка Gazeta Polska і Bukowinaer Post трохи обширнїйше про сю справу. В дописи з села до Gaz. P. пише дописуватель таке: „Причиною тих пожарів є певно ненависть селян, затруднених у Мортка Корна. Они метять ся за свої уроєні чи неуроєні претенсиї на товариствах обезпечень. Жалують ся они загально, що Мортко Корн не шанує ні сьвят, ні недїлї. В сьвята оре і сїє в поли, а в недїлю везе дерево, збіже, а в жнива снопи до фільварку з поля. То непошановане сьвята і недїлї, а противно шановане шабасу дразнить людий. Може би Мортко Корн прецїнь раз покинув се.“ А в новинцї про найновійший пожар в Лужанах додає редакция Gaz. P. від себе: „То хиба якась злість і завиєть хлопска. Нарід деморалїзує ся і дичіє.“

Певно, коли такий Мортко Корн над'уживає селян при роботї, коли не пускає їх навіть в недїлю і сьвято від роботи, то мусить нарід деморалїзувати ся. А чи то один такий Мортко Корн в нас є? Найдуть ся такі Корни і між християньскими дїдичами. Визискують єго лихе материяльне положене тим, що не платять після справедливости, — навіть Gaz. P. признає, що є й „неуроєні претенсиї“ у селян — не пускають селянина в недїлю до церкви, аби послухав слова Божого, кривдять єго на кождім кроцї; а опісля, коли наступають страшні наслїдки тих деморалїзуючих вчинків, тодї кричить ся, ляментує ся, що нарід здеморалїзований, що хлоп лихий і завистний! Хто тут завинив? З доброго поводженя мужик не дичіє, тілько з нужди. Голодня бере з огня.

*

В зовсїм відмінний спосіб намагає ся пояснити сей факт Bukowinaer Post. Она наводить дословний переклад одного уступу з оповіданя „Конституция сватом“ з *Працї*, де горячий аґітатор грозить всяким несправедливим панам і паньским посїпакам; а за ті слова єго опісля засуджують на кримінал. І тому, що случайно перед якимсь часом в якійсь ґазетї стояли такі слова, тому після гадки Buk. Post завинила та ґазета ті пожари... Ну, се що найменьше дивна льоґіка. Але лишім се на боцї, а придивім ся сему близше. Отже Buk. Post приписує „народовецкій“ *Працї*, а взглядно руским народовцям, що то они причинили ся до тих пожарів своїм „бунтованем“. Значить, коли ми могли викликати такий грізний рух між рускими селянами, то ми мусимо мати на них чималий вплив. В тім іменно й сук. Доси ми від кількох лїт читали в Bukowiner Post., що народовцї не мають ніякого, але таки зовсїм ніякого впливу на руский нарід. Се твердила Post при кождій нагодї і не могла досить начванити ся тим „фактом“. Нараз з нагоди тих пожарів приписує нам Post величезний вплив на нарід; вправдї сей вплив виказує ся після гадки Post в лихім сьвітлї, але будь-що-будь вплив є. Відки-ж нараз набрали Post, а з нею Волохи такого пере·

здорова! Вари їсти!“ І лав яєць і масла і молока.

— Не діждеш ти сего, аби я тобі їсти варила! — гадаю собі, а відтак встала, розгорнула ся тай зварила.

При вечері нас лиш двоє. Далї ні живої душі, нї пса, нї кота, нї курки. — Їда менї в рот не йде — встидно менї так що... ей Боже!

Іла, а на него так як би й не дивила ся. При вечері каже він менї, що Бог вігадав пару!

Я мовчу. Най буде і так; що менї до того?

Відтак полягали спати.

Він казав, що трудний, а я — ну, що правда, тяжка тай довга була ся ніч для мене! Снила ся Ґаврісаниха, що сварила заєдно: „на яке ти ідеш“? А відтак чабан снив ся, що стояв самий на горі під лїсом між вівцями білими і чорними, і плакав в трембіту.... а потому що намагав ся отворити кулак тай давив до землї...

Рано мов не та встала.

Рано прийшов єго брат і родина і кумнати — цїла кумпанія.

Єго брат побачив мене і сказав лиш отсе слово: „Добре ти зробив, Юрій, що привів отсю дївчину!“ — Всї прочі обступили мене і намавляли іти за него. Одна ґаздиня, що таки добре знала ся з ним, не мовлячи до вас, прибрана в намиста і срібні дукачі на шиї, в білїсенький рушник, з кучерями на чолї, говорила раз по раз: „Іди за Юрія, будем жити як сестри.“

Я лиш сказала: „Без церкви не буду з ним жити;“ лиш то — а він вже за шапкою, тай до панотця пішов. Він пішов, а я ходжу по хатї тай по надвірку — і гадаю: „Утїкати варе — чи йти за него? Ґаврісан прийме, бо я в него права рука до товару, але там чабан... скаже погане слово — соромно буде, встидно... вже таки лишу ся. Тай чому і не лишити ся? Не з своєї голови прийшла я тут; се подійка судільниць... Тай оно таки і не зле тут. Хата є, гроші є, корова є, а села дївочого нема“!

Так розгадувала я собі; тай пішла.

На весїля прилагодила все файно; мяса, цїлого барана, голубцїв, ведро горівки, все, що треба, а сама пішла до слюбу. Ішла я до слюбу як по колїна в земли — чому? — не знаю.

Приходимо з слюбу а горшки порожні!

(Дальше буде).

конаня? Не нам шукати за причиною сеї зміни, ми еї лише приймаемо до відомости і відтепер вже будемо знати, що в нашу силу вірять вже й Buk. Post і Волохи, котрих орґаном она е.

Иньша знов річ, відки Buk. Post приходить до того, кидати на нас таку погану денунциящию. Ми не маемо причини, боронити ся перед таким поганим і злобним закидом. Коли ті пожари справді підкладані селянами, то чей жандармерия вислїдить їх і они станууть перед судом. Там вияснить ся цїла справа і покаже ся чи денунцияциї Buk. Post на нас мали хоч яку-таку підставу, — ми цїлком спокійно можемо вижидати таких розправ.

При тій нагоді ми довідали ся дві цікаві річи: по перше Gazeta Polska признала, що селяни мають й „неуроені претенсиї" та що пахтярі деморалїзують нарід; а по друге Buk. Post вперше признала, що рускі народовцї мають вплив на руский нарід, і то навіть дуже великий вплив. *Працї* вийшло ледви кілька нумерів, а вже на Буковинї фільварки горять... Гей, сьвятила-б ся польско-жидівско-волоска праса з еї шуканем правди!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 21. вересня 1897.

Про стан здоровля Є. Ем. кардинала Сильвестра Сембратовича доносять зі Львова, що він в послїдних трех днях не поправив ся. Горячка вправді не змагае ся, але й не устае. В недїлю сконстатовано, що праве легке терпляче та що запалене перенесло ся і на лїве. Сили опадають, а віджевлене по так тяжкій операциї поступае дуже звільна. Достойний пациент не мае кріпкого сну.

З бук. кр. ради шкільної. На засїданю з дня 14-го с. м. признано титул професорів учителям др. Данилови Веренцї при черновецкій реальній школї, ґімназияльним учителям Вікторови Нусбавмови і Герасимови Булїґови в Сучаві, Гиполитови Сойцї в Радівцях, др. Йосифови Перкманови і Оттонови Маерови в Чернівцях; признано пятилїтні додатки: проф. Юстинови Пігулякови і А. Ільницкому при черновецкій реальній школї, др. Антонови Поляшекови і Ромуальдови Вурцерови при черновецкій ґімназиї — другий, ґімн. проф. Іванови Бумбакови — четвертий; далї признано учителеви ґімнастики при уч. семинариї Францови Ґрілїчови і учителям при школї вправ Николаеви Шкурганови та Николаеви Єреміевичови четвертий пятилїтний додаток; службові додатки дістали: мол. уч. Тит Бевка, мол. уч. Мария Бевка, мол. уч. Аспазия Попескул, мол. уч. Корнило Салабан в Чернівцях, уч. Партенїй Гошовский в Южинцях — — перший; надуч. Петро Пітей в Чернівцях, Ґустав Трінц в Карльсберґу і Михайло Кракалїя у Василеві — третий; надуч. Николай Кушнїрюк в Барбівцях, уч. Юрий Лупуленко в Зеленеві і уч. Василь Турушанко в Слободзії-Раранчу — другий додаток службовий; справу викладової мови в Люді-Горечу і Роґожештах управильнено; громада Пояна-Мікулї дістала 300 зр. позички на будову нової школи; іменовано суплентами ґімназияльними Івана Теляґу, Івана Купаренка і Николая Слюсарюка, а то попередних двох в Сучаві, а послїдного при низшій ґімназиї в Чернівцях; іменовано: тимчасову мол. уч. Берту Бродпер сталою мол. учителькою при 3-кл. школї в Босанчу, тим. уч. Юрия Мартинюка сталим учителем при 3-кл. школї в Нових Мамаївцях, уч. Николая Кожокара з Карлати надучителем при 2-кл. школї в Поенах, уч. Івана Григорійчука з Малятинцїв учителем при 1-кл. школї в Ростоках, уч. Дмитра Альботу надучителем при 3-кл. школї в Товтрах, уч. Ілю Бойчука з Дорошівцїв учителем при 3-кл. школї в Товтрах, уч. Тодора Чарнецкого з Малятинцїв учителем при 1-кл. школї в Хлївештах; уч. Емануїла Томорука з Репужинцїв перенесено з службових взглядів до 1-кл. школи в Чорнім Потоцї; окрім того полагоджено ще деякі подрібнїйші справи.

Конкурс розписаний на посаду учителя при 1-кл. народній школї в Устю-Путилові з рускою викладовою мовою. Речинець для подань до 15-го жовтня с. р.

Низша рільнича школа в Кіцмани. З днем 1-го жовтня входить в жите руска низша школа рільнича, котру збудовано в Кіцмани коштом краю за суму 40.000 зр. Будова відповідае всїм услівям новочасних стремлїнь господарских. Заклад мае, крім 30 морґів поля, школу для учеників з бурсою, помешкане для директора, салю викладову, стодолу, стайню, хлів, взірцево уряджену гноївку, керницю і т. д. Школа буде мати живий і мертвий інвентар, щоби тим чином дати своїм вихованцям нагоду для виучeня господарки на всїх полях. Треба лише побоювати ся, щоби цїль не схиблено, бо ученики низших рільничих шкіл в Галичинї ідуть опісля звичайно на писарів і економів. Однак дивне се, що доси вписали ся до рускої рільничої школи всего 6 учеників. Се дуже сумний об'яв, тим більше сумний, що в такій же волоскій рільничій школї в Радівцях е 18 учеників. Видко Волохи лїпше розуміють свій інтерес! Ми вже раз писали про сю школу і не могли повздержати ся від терпких слів докору против наших селян. Справдї, чому наші рускі селяни не вписують своїх дїтий до тої рускої школи? Наука для поліпшеня селяньскої господарки дуже потрібна, бо наш селянин ще й доси не знае, як видобути з своеї землї більше і обильнїйші плоди; вигоди, які подае та школа враз зі своею бурсою, такі, яких рідко коли можна стрінути. Є навіть цїлком від оплати вільні місця в бурсї — чого-ж ще більше бажати?! Наші рускі селяни похопнi до всяких ворожбицтв і пророцтв, їдуть милями до мантїїв, але на хосенну річ дивлять ся цїлком непотрібно кривим оком, і то на свою власну шкоду. Темнота і глупота — тай годї. Може би наші панотцї навчили нарід о „зайкористях тої школи, замісць проповідувати о шлих униятах." Тут для них поле до попису; з нашої сторони можемо їх запевнити, що будемо їх щирі стараня підперати по своїм силам. Коби лише наші слова до пан-отцїв не минули безкористно!

Нові приписи при іспитах на учителїв шкіл середних. Wiener Zeitung оголосила розпорядженe міністерства просьвіти з 30-го серпня с. р. дотично іспитів на учителїв шкіл середних. Розпорядженe містить в собі 28 артикулів, а обовязуе вже від теперішного шкільного року. Ті кандидати однак, що вже зголосили ся до іспиту, або его і зачали, підлягають еще розпорядженям з р. 1884. Розпорядженя сесї вводять многі улекшеня. До приступленя до іспиту вимагае ся 4 лїта унїверситетских студий, але кандидати можуть вже по укінченю семого семестру дістати домові письменні працї і їх виготовляти. Т. зв. праця педаґоґічна відпадае, а одну з двох домових прац може заступити дисертация докторска або робота семинарска.

Не пустили. Др. Іван Франко хотів у власнім інтересї поїхати до Росиї, тимчасом росийскі урядники не пустили его за границю Австриї, заслоняючи ся якимсь секретним циркулярем, про котрий навіть росийский консул у Львові не знав нічого.

Посол Танячкевич доносить до N. fr. Presse, що він розійшов ся вже з пос. Яросевичем; що бажае автономії народів (рівноправности, висказаної в проґрамі більшости) і що буде підпирати внесене д-ра Ебенгоха, отже також одну точку з проґрами більшости. Готов ще стати „правительственним".

Вистава худоби в Кіцмани. За ініцииятивою краевого товариства культури відбула ся дня 16-го с. м. в Кіцмани нереглядова вистава худоби. Преміовано 20 штук, роздано 300 зр. нагороди властителям худоби з дооколичних сіл і уділено два почесні диплбоми; один припав п. Млчохови з Оршівцїв, другий зарядови дібр в Ошихлїбах. До згромаджених селян промовив по руски директор рускої рільничої школи в Кіцмани, п. Жуковский, заохочуючи їх до годівлї худоби.

Збори годівцїв худоби відбули ся за ініцинтивою директора банку Фердинанда Маєра в понедїлок під проводом посла д-ра Стефановича. Були на тих зборах також оба основателї недавно повставшої спілки для охорони торговлї худобою в Галичинї і на Буковинї, інспектор Геппе і пос. др. Веловейский. По довшій нарадї вибрано комітет, котрий мае вести цїлу акцию.

Наша монархія. Шестий зошит ювилейного видавництва п. з. Наша Монархія особливо цікавий для Буковинцїв, бо в нїм находимо дуже гарно виконані образки з нашої столицї і з краю. З Чернівцїв находимо в тім зошитї: унїверситет, статую Австриї, православну катедру, костел Єзуїтів, резиденцию, ратуш і т. п. З краю находимо місто Сучаву, руїни сучавского замку, монастирі Драгомирна, Сучавиця і Путна і краевид з гір. Поясняючий текст до тих образків подав проф. др. Р. Кайндль — і треба признати, що в коротких начерках сказав все, що характеристичне і історично важне. Між иньшим находимо на однім образку і наших Гуцулів. Цїле видавництво дуже гарне і надае ся дуже як настільна книжка. Замовляти его найвигіднїйше в книгарни Пардінїого, а купувати також найвигіднїйше зошитами по коронї. Всїх зошитів буде 24.

Огнї. Про огонь на фільварку Мортка Корна в Лужанах доносять, що згоріло 9 стирт збіжа і одна кошниця з кукурудзами. Обезпечена шкода виносить 15.000 зр. — В ночи з понедїлка на вівторок погорів пахтяр Кальман Гольдер в Острици, а у вівторок згорів фільварок Пінкаса Ельтіса в Бухгаймі. Шкода виносить 15.000 зр. Чи й тут причинили ся до огню рускі народовцї? От роблять жиди незлий інтерес, тай більше нічого.

Андре в Сибірі? Урядовий росийский „Вестнїк правітельствйонний" потверджуе, що дня 15-го с. м. спостережено в селї Анци-Феровское бальон, і думають, що то був бальон Андр'ого. Андре розпочав свою подорож бальоном дня 11-го липня на дуньскім острові коло Шпіцберґен. Отже бальон плавае, коли ще доси не впав, вже більше як два місяцї. В кругах воздухоплавцїв сумнївають ся, чи можна в бальонї удержати через так довгий час ґаз. Вільний бальон не може удержати ся у воздусї довше як пять днів, а бальон Андре'го міг лише один місяць удержати ся в воздусї. Тим ще зовсїм не заперечуе ся, що бачено в окрузї Єнисейска бальон. Але може се зовсїм не е бальон Андре'го, лише того шведского воздухоплавця, що в серпни показав ся в полудневій Норвеґії, а може се був один з тих бальонів, які тепер часто пускають росийскі війска. На тих не звернено уваги і тому здогадують ся о кождім бальонї, який лише покаже ся, що то бальон Андре'го. Др. Екгольм каже, що згаданий бальон, котрого бачено в Сибірі, не може бути Андре'го, бо з бальону втїкае денно ґазу 50 куб. метрів, отже від часу відлету Андре'го мусїло з его бальону втїчи 3000 або й більше куб. метрів ґазу. Отже Андре' певно вже десь злетів з гори на півночи. І тому нема що побоювати ся о его долю, бо ми можемо доперва на веснї дістати яку небудь певну вістку про него.

Нещасте на мори. З Фіюме дістаемо телеґрафічну вістку, що там нинї стало ся велике нещасте. Корабель Іка з Церивиниць в'їздив в в пристань фіюмску, коли нараз анґлїйский корабель Тирія набіг на него і вдарив его. Корабель Іка, на котрім їхало пятьдесять осіб з Відня, Аґраму і Будапешту, затонув, причім 35 осіб утопило ся; 14 пасажерів і корабельну прислугу разом з капітаном вiратовано. Причина нещастя незнана.

Сензацийний процес переведено минувшого тижня перед судом присяглих в Сучаві против 18-лїтного ґімназияста Маркуса Охсгорна. Оскаржене каже: Оксгорн прийшов вечером дня 14-го квітня с. р. до сучавского купця Саламона Вернера, саме, коли сей перераховував гроші касові і вложив у свою кишеню. В ночи відразу чуе, як Оксгорн его душить. В оборонї укусив Вернер Оксгорна в палець лївої руки, котрою злочинець заткав ему рот. Тодї Оксгорн витягнув бритву і хотїв перетяти Вернерови шию, але сей заслонив ся рукою і одержав рану в рамя. Коли Вернер став кричати, Оксгорн втік. Прокуратория підсувае молодому ґімназиястови намір, обрабувати Вернера. Обжалований боро-

нить ся тим, що він з жінкою Вернера мав від довшого часу любовні зносини. Критичної ночи мав з нею сходини в єї власній хатї, а коли хотів уже через вікно вилїзти на двір, вхопив его Вернер за ногу. В своїй оборонї вхопив Оксгорн до кишенї і думав, що витягнув циркель, котрий все з собою носив, але на нещасте то була бритва і нею він ранив Вернера. Оборона виказала, що о якімсь наміреню рабунку нема й бесїди. Вернер хоче впхати молодого ґімназияста до кріміналу, аби тим немов уневиннити свою жінку. Присяжні відкинули питаня на намірений рабунок і крадїж, а признали 8 голосами против 4 Оксгорна винним злочину тяжкого покалїченя. На сїй підставі засудив суд молодого, слабовитого ґімназияста на вісїм місяців вязницї.

Обдурений лихвар. До жида Голисица, властителя зелїзної торговлї в Ряшеві, зголосив ся 13-го с. м. вечером якийсь порядно убраний пан і просив о позичку на переказ почтовий, виставлений на 150 зр. Жид по довшім торзї дав 100 зр., числячи собі за одну ніч 50 зр. проценту. Рано йде жидок на почту зробити a git Chojre, а тут показує ся, що переказ фальшований. Жида замкнули, а панок — шукай вітра в поли!

Населенє Росиї. Остаточний вислїд довершеного в сїм роцї загального першого спису населеня в Росиї виказує 129,211.113 мешканців. З того припадає 94.118.750 душ на 50 ґуберний европейскої Росиї, 9,723.533 на Кавказ, 5,731.732 на Сибір і Сахалин, 3,415.174 на провінциї степові в Азиї, 4,175.101 на Туркестан, краї закаспійскі і Памир, 2,527.801 на Фінляндию, а 9,442.590 на королївство польске. В роцї 1851 числило росийске царство лише 67 мілїонів мешканців. Девятьнайцять росийских міст має більше, як сто тисячів мешканців. Найбільше мешканців, бо звиж 1 мілїон 200 тисячів, має Петербург, відтак Москва числить звиж 800 тисячів, а Варшава 614 тисячів.

Памятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Днїстер розпочав пятий рік своєї дїяльности. Фонди „Днїстра“ після заключень рахункових з днем 31го- грудня 1896 виносять: фонд основнй 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х лїтах виплатив „Днїстер“ 1176 відшкодовань в сумі **309.147 зр. 69 кр.**

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“**, після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкориснїйші усліва і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Поручаємо

Новозаложену руску торговлю

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

в Чернівцях, улиця паньска ч. 35.

У **Власюка** дістанете всї товари, які потребує Ваш дім: житну, пшеничну і кукурудзяну муку, риж, крупи, хлїб, булки і дріждж. Цукор, каву і чай. До **церкви сьвічи, великі і малі; віск і кадило.** — Дістанете крохмаль, мило і фарбку. Перець, гвоздики, цинамон, имбір, шафран і бобки. Оселедцї, москалї, оливу і оцет. Вино, горівку і рум. Чоколяду, цукорки, медівники і проче і пр.

У Власюка є **комната до снїдань**, сьвіжі і здорові перекуски і не фальшовані напитки.

Маємо надію, що всї Русини що купують у Чернівцях товар не підуть більше нї до жида нї до нїмця лиш до Русина Власюка. Свій свому повинен помагати.

Як не хочете, щоби Вас обшахрували на цїнї, вазї і товарі, як хочете добре і дешево купити, ідїть до Торговлї Ігнатія Власюка!

НОВА ФІРМА **РІТБЕРҐ і ШЕНБАВМ** В ЧЕРНІВЦЯХ,

ГОЛОВНА УЛИЦЯ ЧИСЛО 10.

Великий вибір товарів з альпаки і хіньского срібла з Берндорфера фабрики металевих товарів.

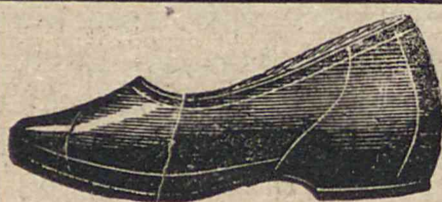
Одинокий склад і продаж правдивих росийских кальошів і черевиків до снїгу.

Кальоші
легкі, 75 ґрамів.

для мужчин	1·90
„ панв	1·65

Високі і низькі

КАЛЬОШІ,
з заду витяті для цп. офіцирів.

Великий вибір
ЧЕРЕВИКІВ до СНЇГУ
для мужчин і женщин, дївчат і хлопців.

Найновійші!

черевики для ґімнастики з ґуми.
а 1·10

Кальоші для дїтий, навіть однолїтних.

10% рабату!!
даємо лише ми від цїн за **білє** др-а Єґера після цїнника.

Великий склад КОЛДЕР до подорожи
почавши від 1·58 зр.

ЧЕРЕВИКИ

для мужчин, шкіряні, з ґумою,	2·50 зр.	— 6·— зр.
„ хлопців „ „	2·50 „	
„ дам, „ „	2·50 „	— 5·— „
„ „ до шнурованя	2·35 „	— 6·— „
„ „ до защіплюваня	3·98 „	— 7·— „
„ „ лякерки, мешти з шпанґою	1·75 „	— 2·10 „
„ „ з козлячої шкіри, мешти	1·35 „	— 1·55 „
„ дївчат, шкіряні, т. зв. Bergsteiger	1·85 „	— 3.— „
„ дїтий „ „ „	1·10 „	— 2·10 „
„ хлопців, ЧОБІТКИ	3·— „	— 4·25 „

Великий вибір **ЧЕРЕВИКІВ** до ґімнастикованя!

Найновійші Кравати
вузли, маши, Левалїєля до вязаня,
від 20 кр., 40 кр., 50 кр., до 98 кр.

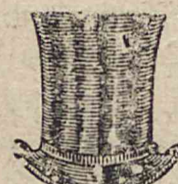

Рукавицї Glacè,
з оленя шкіри, з шведского шовку, з ниток найлїпших фабрик.

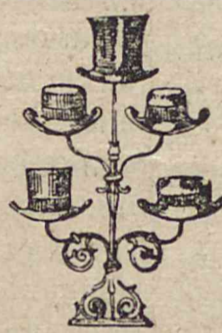
ВЕЛИКИЙ СКЛАД

правдивих ШНУРІВОК з фішбінами.

Одинокий склад
ЦИЛЇНДРІВ і кляків,
з фабр. Месмера і Сп.

Одинокий склад
з фабрики
І. ГІКЛЯ
і Синів
в
Найтішайни

КАПЕЛЮХІВ

для мужчин, тверді, чорної і иньшої барви, почавши від 1·18 зр., для мужч., тирольскі від 1·18—2·28
„ хлопців тироль. від 0·78—1·18
„ дїтий капелюшки моряків боброві в ріжних барвах, від 1·98.

ПАРАСОЛЇ

з зелїзними ручками

з чистого шовку від	3·—	— 6·—.
на-пів зі „ „	1·38	— 1·98.
з чистої вовни „	1·58	— 2·18.
на-пів з вовни „	0·98	— 1·58.
з анґлїйскими деревляними ручками від	0·75	— 1·90.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ПАРАСОЛЇВ
полотняних.

НАЙНОВІЙШІ АНҐЛЇЙСКІ
ПАЛИЧКИ.

Величезний вибір
БІЛЯ

для мужчин, гладке від	1·10	поч.
„ „ з фалдами „	1·38	„
„ „ гафтоване „	1·58	„

КАЛЇСОНИ
з найлїпшого Gradl-полотна, францусково крою від 0·98 поч.

Корсетки для мужчин, гладкі, гафтовані, білі і в иньших барвах, від 0·18 зр. поч.

Льняні хусточки в модних барвах,
12 штук від 0·80 — 1·10.

ПОНЧОХИ
від 1·50 — 3·—.

КОВНЇРИ і МАНШЕТИ

Маншети, І. сорти, почвірні, 6 штук 1·80.
Маншети, II. сорти, почвірні, 6 штук 1·50.
Ковнїри І. сорти, почвірні, 6 штук 1·05.
Ковнїри II. сорти, почвірні, 6 штук 0·90.

Ковнїри для хлопців
6 штук 0·80.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.